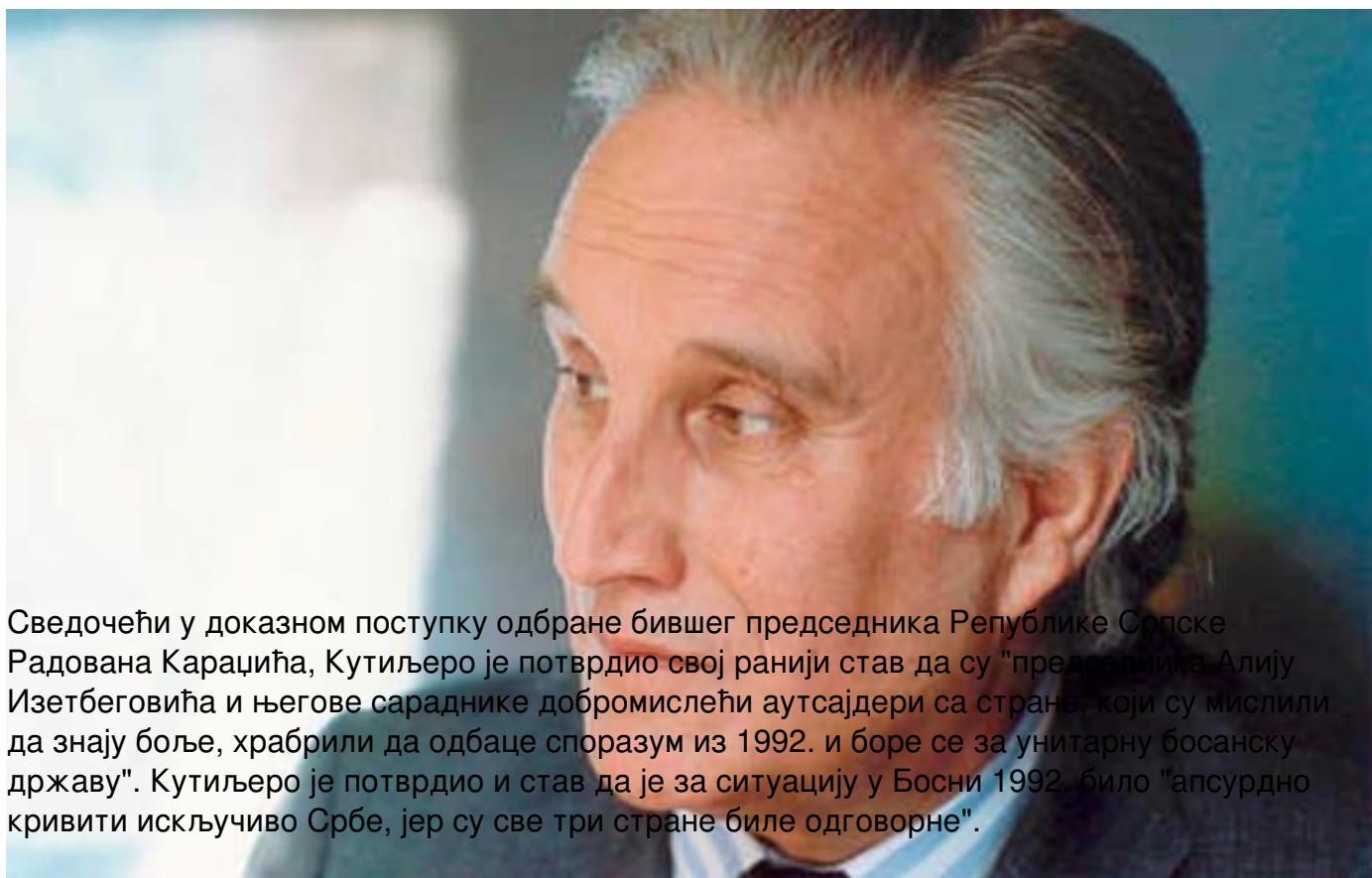

ХАГ - Португалски дипломата Жозе Кутиљеро изјавио је данас у Хашком трибуналу да би прихватањем принципа о будућности Босне и Херцеговине, о којима је он преговарао са три сукобљене стране у марту 1992, "босанско питање могло бити решено раније и уз мање, углавном муслиманских, губитака".

"Истинска је трагедија што мир није постигнут преко Изјаве о принципима. Када се упореди мапа која је била додаток Изјави, и мапа која је део Дејтонског мировног споразума из новембра 1995, види се да је, после три и по године ратовања, резултат скоро исти. Многи животи су могли бити сачувани", рекао је Кутиљеро.

Сведочећи у доказном поступку одбране бившег председника Републике Српске Радована Караџића, Кутиљеро је потврдио свој ранији став да су "председника Алију Изетбеговића и његове сараднике добромислећи аутсајдери са стране, који су мислили да знају боље, храбрили да одбаце споразум из 1992. и боре се за унитарну босанску државу". Кутиљеро је потврдио и став да је за ситуацију у Босни 1992. било "апсурдно кривити искључиво Србе, јер су све три стране биле одговорне".

Захваљујући се Кутиљеру на доласку у Хаг, Караџић је рекао: "Нисте били нимало меки према Србима, али ми смо се дивили Вашој упорности и вештини да се сачува мир". Кутиљеро је 1992, у име тадашње Европске заједнице, водио преговоре између три стране о будућности БиХ. Након неколико рунди преговора, представници Срба, Хрвата и муслимана, прихватили су у марту 1992. Изјаву о принципима. Према тој Изјави, БиХ би се "састојала од три конститутивне јединице, и свака од њих, као и средишно тело,

залагала би се за заштиту људских права и за заштиту права мањина".

Скупштина би се састојала од два дома - дома грађана и дома конститутивних јединица, а за доношење одлуке би била потребна већина. Такође је било предвиђено да се одржи референдум, како би се потврдили ови принципи.

Према сведоковој изјави, убрзо по постизању споразума, до њега су почеле да допиру информације да се Изетбеговић одриче свог потписа. Муслиманска страна је у јуну 1992. формално одбацила споразум, казао је Кутиљеро. Амбасадор Кутиљеро је прошле године дао изјаву члановима тима Караџићеве одбране, која је раније већ објављена.

Оптужени је изјаву прочитао у судници и предао у доказни материјал, након што је сведок потврдио да би, када би му данас била постављена иста питања, на њих дао у суштини исте одговоре.

Тужилац Алан Тигер сугерисао је у унакрсном испитивању да је "било више начина да се спречи рат" и да је, "осим прихватања принципа, други начин био да босански Срби прихвате независност БиХ". "Било је и других начина. Нисте споменули Хрвате, који су такође имали своје идеје", рекао је Кутиљеро.

"Чим је Хрватска прогласила независност, многимима је било јасно да ће доћи до проблема у Босни. Влада је била коалициона, састављена од представника народа који су преговарали са мном, и уједно се одвијала борба на терену", навео је Кутиљеро. Он је подсетио да "Срби нису хтели независну Босну, Хрвати су хтели да припоје део Босне, а муслимани су мислили да могу да остваре јединствену државу".

Кутиљеро је сведочио на основу обавезујућег налога трибунала, јер није хтео да да исказ добровољно. Кутиљеро сматра да би обавеза за преговараче да се појаве као сведоци могла са угрози њихову позицију у будућим сукобима. Судије тај став нису прихватиле, наводећи да су многи други међународни преговарачи већ сведочили пред трибуналом.

Уколико сведоци не поступи у складу са обавезујућим налогом, против њих може бити покренут поступак за непоштовање суда, за шта је запређена казна до седам година затвора, или до 100.000 евра, а могу бити изречене и новчана и затворска казна. За време сведочења, у судници је, по одобрењу суда, било присутно двоје представника Владе Португала.

(Танјуг)